

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Radima Kadlčáka a Mgr. Ladislava Vaško ve věci

žalobce: T. R., narozený dne X,
bytem X,
zastoupený advokátkou JUDr. Nikolou Janákovou,
sídlem Blatenská 3218/83, 430 01 Chomutov,

proti

žalované: Ředitelka kanceláře ředitele Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje,
sídlem Horova 1340/10, 400 01 Ústí nad Labem,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 8. 2023, č. j. HSUL-2682-4/KKŘ-2023,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

1. Žalobce se žalobou domáhal vyslovení nicotnosti rozhodnutí žalované ze dne 8. 8. 2023, č. j. HSUL-2682-4/KKŘ-2023, jímž bylo dle § 103 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“), rozhodnuto o nepřiznání náhrady bývalému příslušníkovi (žalobci) za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti bývalého příslušníka ke službě od 1. 9. 2022 v souvislosti s utrpěným služebním úrazem.
2. Dle § 68 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), platí, že: „[ž]aloba je nepřipustná také tehdy, nevychýl-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného“.
3. Dle § 190 odst. 1 zákona o služebním poměru platí, že „[ú]častník může podat odvolání proti rozhodnutí služebního funkcionáře do 15 dnů ode dne jeho doručení. Účastník podává odvolání u služebního funkcionáře, který rozhodnutí vydal.“
4. Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 21. 4. 2005, č. j. 4 As 31/2004-53, na str. 6 a 7 konstatoval: „S Krajským soudem v Plzni je třeba souhlasit v tom, že trpí-li rozhodnutí správního orgánu tak závažnou právní vadou, jež vyvolává jeho nicotnost, vysloví rozsudkem tuto nicotnost soud i bez návrhu. K nicotnosti správního aktu tudíž přiblíží soud z úřední povinnosti bez ohledu na to, zda žaloba poukazovala na vady nicotnost způsobující, nebo se domáhala zrušení aktu pro nezákonnost nebo věcnou vadnost (tak, jak tomu bylo

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

v projednávané věci). Na druhé straně však nutno souhlasit se stěžovatelem, že možnost vyslovení nicotnosti právního aktu přichází v úvahu jen za splnění předpokladu, že žaloba proti takovému aktu směřující, je sama způsobilá soudní přezkum vůbec vyvolat. Jinými slovy řečeno, zjistí-li soud, že žaloba není přípustná pro některý z důvodů, s nimiž soudní řád správní nepřipustnost spojuje, odmítne ji usnesením podle § 46 odst. 1 písm. d) jako nezpůsobilou soudní přezkum vůbec vyvolat. Až po ověření předpokladu přípustnosti žaloby se může soud zabývat právní kvalitou rozhodnutí samotného, tudíž zjišťovat a hodnotit i okolnosti svědčící pro nicotnost či proti ní. Otázka přípustnosti žaloby spadá do okruhu zkoumání podmínek řízení, které předchází zjišťování právních vad rozhodnutí samotného. Na tom nic nemění skutečnost, že vyslovit nicotnost rozhodnutí pro jeho vady musí soud ex offio, aniž by musel nařizovat jednání (§ 76 odst. 2 s. ř. s.).“

5. Nejvyšší správní soud dále v usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010-65, v odst. 48 uvedl: *„Je-li možné nicotnost rozhodnutí prvního stupně napravit v rámci odvolacího řízení, je nutné za výsledek vyčerpání řádných opravných prostředků v řízení před správním orgánem ve smyslu § 5 a § 68 písm. a) s. ř. s. považovat rozhodnutí o odvolání. Proto teprve den oznámení rozhodnutí vydaného v odvolacím řízení určuje počátek lhůty pro podání žaloby, jejímž jediným důvodem je tvrzená nicotnost rozhodnutí prvního stupně.“*
6. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 7. 2010, č. j. 8 As 16/2009-31, na str. 3 též vyslovil: *„Nejvyšší správní soud se přiklonil k názoru, že uplatnění podnětu podle § 78 odst. 1 správního řádu nepodmiňuje přístup k soudu. Tento přístup je podle § 68 písm. c) s. ř. s. vyloučen tehdy, pokud se žalobce nedomáhal vyslovení nicotnosti v řízení před správním orgánem. Naplnění dispozice zmíněné normy předpokládá, že žalobce má možnost domáhat se vyslovení nicotnosti v řízení před správním orgánem, resp. takové řízení vyvolat. Ustanovení § 78 odst. 1 správního řádu umožňuje vyjmenované skupině osob dát podnět k prohlášení nicotnosti. Tento podnět sám o sobě nevede k zahájení řízení. Správní orgán na jeho základě v rámci postupu před zahájením řízení (srov. systematickým výkladem § 42, příp. § 137 správního řádu) pouze zvažuje, zda zahájí řízení o prohlášení nicotnosti (srov. § 78 správního řádu). Neučiní-li tak, sdělí tuto skutečnost s uvedením důvodů ve stanovené lhůtě podateli. Nelze přitom dovodit, že by toto sdělení bylo rozhodnutím ve smyslu § 67 a násl. správního řádu, resp. zejm. § 65 odst. 1 s. ř. s. Ostatně, ani podnět ve smyslu § 78 odst. 1 správního řádu není žádostí ve smyslu § 44 a § 45 správního řádu a nevede nutně k zahájení řízení.“* Předmětný judikát se výslovně zaobíral podnětem k prohlášení nicotnosti právního aktu dle § 78 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Nicméně toto ustanovení pozbylo dne 1. 7. 2017 platnosti a jeho obdobný obsah byl od té doby přenesen do § 77 téhož zákona. Tato skutečnost však není vysloveným závěrem stran institutu podnětu k prohlášení nicotnosti právního aktu nikterak na újmu a uvedené závěry jsou nadále relevantní.
7. V § 5 s. ř. s. je výslovně uvedeno, že ochrany veřejných subjektivních práv se lze domáhat teprve po vyčerpání řádných opravných prostředků, pokud je právní úprava připouští. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 19. 7. 2007, č. j. 7 Afs 12/2007-110, podmíněnost vyčerpání opravných prostředků ve správním řízení před podáním žaloby ve správním soudnictví soudu je nutno vnímat jako provedení zásady subsidiarity soudního přezkumu a minimalizace zásahů soudů do správního řízení. To znamená, že účastník správního řízení musí zásadně vyčerpat všechny prostředky k ochraně svých práv, které má ve své procesní dispozici, a teprve po jejich marném vyčerpání se může domáhat soudní ochrany. Soudní přezkum správních rozhodnutí je totiž koncipován až jako následný

prostředek ochrany subjektivních veřejných práv, který nemůže nahrazovat prostředky nacházející se uvnitř veřejné správy. Svých práv se tedy žalobou proti rozhodnutí správního orgánu nemůže úspěšně domoci ten, o jehož opravném prostředku nebylo doposud vůbec rozhodnuto, a to ani v případě tvrzené nicotnosti právního aktu. I nicotnost právního aktu může soud vyslovit toliko v řádně zahájeném řízení za předpokladu naplnění podmínek řízení, mezi něž patří vyčerpání řádných opravných prostředků v řízení před správním orgánem. Podnět k prohlášení nicotnosti právního aktu dle § 77 správního řádu není řádným opravným prostředkem dle § 5 a § 68 písm. a) s. ř. s.

8. V nyní posuzovaném případě podal žalobce žalobu proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 8. 2023, která rozhodla jakožto služební funkcionář (§ 2 odst. 1 zákona o služebním poměru) v prvním stupni dle § 103 odst. 1 zákona o služebním poměru o náhradě za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě. Jediným důvodem podané žaloby byla tvrzená nicotnost napadeného rozhodnutí. Proti žalobou napadenému rozhodnutí bylo možné podat odvolání dle § 190 odst. 1 zákona o služebním poměru. Žalobce však v řízení před správním orgánem odvolání nepodal, tedy nevyčerpal řádný opravný prostředek, který mu zákon v řízení před správním orgánem poskytoval. Žalobce toliko podal dne 7. 5. 2024 podnět dle § 77 správního řádu k prohlášení nicotnosti napadeného rozhodnutí, na který bylo reagováno zamítavě sdělením generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky ze dne 15. 5. 2024. Tento podnět však není nikterak relevantní s ohledem na přípustnost žaloby stran podmínky řízení vyčerpání řádných opravných prostředků v řízení před správním orgánem dle § 5 a § 68 písm. a) s. ř. s.
9. V návaznosti na shora uvedené skutečnosti soud uzavírá, že žalobce v posuzovaném případě nevyčerpal zákonem upravené řádné opravné prostředky. Žalobce se nemůže domáhat žalobou soudního přezkumu prvostupňového rozhodnutí, pokud nebyly z jeho strany využity řádné opravné prostředky v rámci správního řízení. Podanou žalobu je tak nutné považovat za nepřipustnou dle § 68 písm. a) s. ř. s., a proto soud výrokem I. usnesení rozhodl dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. o jejím odmítnutí z důvodu nepřipustnosti.
10. V důsledku odmítnutí žaloby současně soud v souladu s § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. nepřiznal výrokem II. usnesení žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 13. srpna 2024

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
předseda senátu